

nasze

forum

Biuletyn Forum Związków Zawodowych Rok III Kwiecień 2004 Nr 6 ISSN 1731-626X

Największa Unia Nowoczesnej Europy

SZPITAL
PO
REFORMIE

Forum Związków Zawodowych sprzeciwia się wszelkim aktom terroru!

Poruszeni wydarzeniami z 11 marca 2004 roku, skierowaliśmy do Ambasady Królestwa Hiszpanii pismo o następującej treści:

Zarząd Główny Forum Związków Zawodowych – niezależnej, apolitycznej centrali związkowej w Polsce, zrzeszającej ponad 400 tysięcy pracowników, składa najserdeczniejsze wyrazy współczucia i ubolewania Narodowi Hiszpańskiemu, z powodu zamachu terrorystycznego, jaki miał miejsce w Madrycie w dniu 11 marca br.

W wyniku tego okrutnego aktu terroru zginęło ponad 200 osób, wiele innych zostało rannych. Ucierpieli niewinni ludzie, śpieszący do swoich domów, miejsc pracy, nie spodziewający się nieszczęścia jakie ich spotkało.

Pamięć ofiar zamachu uczciliśmy symboliczną chwilą ciszy, przed rozpoczęciem obrad Zarządu Głównego naszego związku, w dniu 17 marca 2004r.

Potępiamy każdy rodzaj terroru. Nie znajdujemy żadnego usprawiedliwienia dla jego sprawców. Jesteśmy zwolennikami użycia wszelkich dostępnych sił i środków, które mogłyby posłużyć wyeliminowaniu tego zagrożenia z życia współczesnych społeczeństw.

Nie możemy dać się zastraszyć groźbie terroru, zarówno jako obywatele poszczególnych krajów, jak i społeczność międzynarodowa. Powinniśmy bacznie obserwować scenę polityczną i zdecydowanie reagować na wszelkie działania, często nie mające poparcia społecznego – zwłaszcza konflikty militarne, rodzące niesprawiedliwość i przemoc, przyczyniające się do eskalacji terroru.

Potrzebą chwili jest podjęcie skuteczniejszych działań na rzecz pokoju światowego i współpracy międzynarodowej.

Z wyrazami głębokiego współczucia i szacunku.

za Zarząd Główny
WIESŁAW SIEWIERSKI
PRZEWODNICZĄCY
FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

OD REDAKCJI

Szósty numer Naszego Forum ukazuje się w przededniu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Staliśmy się zamieścić trochę ciekawostek dotyczących zjednoczonej Europy.

Kontynuujemy cykl, w którym prezentujemy poszczególne organizacje członkowskie Forum Związków Zawodowych. W dzisiejszym numerze przedstawiamy Związek Zawodowy Kierowców w Polsce mający swoją siedzibę w Częstochowie oraz Krajowy Związek Zawodowy Ciepłowników z siedzibą w Bydgoszczy.

Rubryka „Nasze Biuro”, jak zwykle zawiera bieżące informacje z prac Komisji Trójstronnej ds. Społeczno Gospodarczych oraz stanowiska przyjęte przez Forum Związków Zawodowych w istotnych sprawach.

Zamieszczamy wywiad (dwugłos) sygnatariuszy porozumienia zawartego pomiędzy pracownikami i pracodawcami, którego treść publikowaliśmy w numerze 6 NF. Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego FZZ – Andrzej Arndt i Mirosław Ślachciak – prezes Zarządu Kujawsko – Pomorskiego Związku Pracodawców i Przedsiębiorców, oceniają funkcjonowanie porozumienia po upływie półrocza.

Przyjemnej lektury.

Jerzy Przybyszewski

Spis treści:

Związek zawodowy z Jasną Górą w tle	5
Porozumienie oparte na wzajemnym szacunku	10
Związek z ciepłym akcentem	11
Nasze biuro w Bydgoszczy	13
Obradował Zarząd Główny Forum Związków Zawodowych	14
Sektorowy Program Operacyjny	15
Porozumienie niezrozumiane?	16
Strategia edukacji	17
Przyszłość dialogu w jednoczącej się Europie	18
Analiza polityki społecznej państwa... ..	20
FORUM CZYTELNIKÓW	22
Umrzeć za Nic(e)	33

Wydawca: Forum Związków Zawodowych, 85-719 Bydgoszcz, ul. Fordońska 55, tel./fax (052)371-83-33, e-mail: fzz@org.pl. Redaguje zespół: Redaktor naczelny: Jerzy Przybyszewski, Współpraca: Katarzyna Sosnowska, Adam Sosnowski. Zdjęcia: archiwum FZZ, Paweł Przybyszewski, Wojciech Biela. Projekt graficzny i skład: MediaMaxgraf. Biuro ogłoszeń: 85-719 Bydgoszcz, ul. Fordońska 55, tel. (052) 342-18-71.

Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo dokonywania skrótów, zmian tytułów oraz wnoszenia poprawek stylistyczno-językowych. Materiały nie podpisane pochodzą z archiwum. Redakcja nie odpowiada za treść reklam. Czasopismo, przeznaczone dla członków Forum Związków Zawodowych

Państwa członkowskie Unii Europejskiej do 1 maja 2004 r.:

Belgia, Dania, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Austria, Portugalia, Finlandia, Szwecja, Wielka Brytania.

Od 1 maja 2004 r. przystępują:

Czechy, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, **Polska**, Słowenia, Słowacja

Ubiegają się o przystąpienie do Unii Europejskiej:

Bulgaria, Rumunia, Turcja.

Acquis communautaire: Jest to francuski termin oznaczający, w wolnym tłumaczeniu, „UE taka, jaka jest” – innymi słowy, prawa i obowiązki krajów UE. „Acquis” zawiera wszystkie unijne traktaty i prawa, deklaracje i rezolucje, międzynarodowe umowy dotyczące Unii i werdykty Trybunału Sprawiedliwości. Obejmuje ponadto działania, które rządy państw członkowskich podejmują wspólnie w obszarze „sprawiedliwości i spraw wewnętrznych” oraz Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. „Przyjęcie acquis” oznacza zatem przyjęcie Europy taką, jaka jest. Kraje kandydackie muszą przed wejściem do UE przyjąć „acquis” i uczynić prawo UE częścią własnych uregulowań prawnych.

Związek zawodowy z Jasną Górą w tle

Nie możemy załatwić wielu spraw. Notable dostrzegają nasze problemy jedynie podczas kolejnych kampanii wyborczych – twierdzi CZESŁAW HADRIAN – przewodniczący największego Związku Zawodowego Kierowców w Polsce.

Spotkanie Komisji Krajowej Związku Zawodowego Kierowców w Polsce z siedzibą w Częstochowie. W spotkaniu uczestniczyli: CZESŁAW HADRIAN – Przewodniczący Rady Krajowej, ZBIGNIEW DĄBEK – Z-ca Przewodniczącego Rady Krajowej, SŁAWOMIR RADZISZEWSKI - Z-ca Przewodniczącego Rady Krajowej, KRZYSZTOF ŚLUSARCZYK - Rzecznik Prasowy.

Na posiedzenie nie dotarł ROMAN NOWAK – Z-ca Przewodniczącego Rady Krajowej.

Spotkanie Komisji miało miejsce w siedzibie KZZK w Częstochowie przy ul. Kraśnińskiego, w dniu 25 marca 2004 r. (relacja własna)

Głównym tematem spotkania Komisji było poczynienie niezbędnych ustaleń organizacyjnych przed Zjazdem Delegatów Rady Krajowej Związku, który odbędzie się w dniach 15-17 kwietnia 2004 r. w ośrodku szkoleniowo – wypoczynkowym w Poraju k/Częstochowy. Zjazd Delegatów Rady Krajowej jest zarazem zebraniem wyborczym, ponieważ przewodniczący poszczególnych okręgów automatycznie stają się członkami Rady Krajowej. Struktura organizacyjna KZZK składa się z 8 okręgów położonych na terenie całego kraju. Okręgi powstały w celu usprawnienia organizacji związku. Wszelkie materiały, opracowania, informacje przesyłane są do przewodniczących okręgów, którzy rozdzielają je do poszczególnych organizacji związkowych. System ten sprawdza się w pracy związku. Co najmniej raz w roku odbywa się zebranie przewodniczących Zakładowych Rad Kierowców, z których każdy jest delegatem na Zjazd Delegatów. Organizacja takich zebrań pochłania spore środki związane z koniecznością zakwaterowania i wyżywienia wszystkich delegatów. Aby ograniczyć wydatki przeprowa-

Od lewej: Krzysztof Ślusarczyk, Czesław Hadrian, Sławomir Radziszewski, Zbigniew Dąbek

dzane są objazdy okręgów. Najczęściej odbywają się one w II części roku - na jesieni. Udział w objazdach biorą: przewodniczący, radca prawny, główna księgową i kierownik biura. Objazdy poświęcone są szkoleniom i pomocy w prowadzeniu działalności finansowo - księgowej i organizacyjnej.

Związek zrzesza na dzień dzisiejszy ok. 6500 członków. Od pewnego czasu utrzymuje się tendencja spadkowa. Przyczyn zmniejszania się liczby członków, Czesław Hadrian upatruje głównie w zjawiskach zachodzących na rynku pracy. Rosnące bezrobocie, niepewność jutra, niekorzystne zmiany w prawie pracy. Kierowcy, którzy mogą odejść na świadczenie – odchodzą. Istotny wpływ na zmniejszenie liczby członków związku mają także trwające przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw komunikacji autobusowej.

Nie znam takiego przekształcenia przedsiębiorstwa, któremu towarzyszyłby wzrost zatrudnienia – zauważa sarkastycznie Czesław Hadrian. Podstawą, a właściwie treścią wszelkich programów restrukturyzacyjnych jest głęboka redukcja zatrudnienia. To są główne przyczyny malejącej liczby członków związku. Część pracowników pozostaje poza strukturami związku, choć popiera w pełni jego działania. Wychodzą oni z założenia, że wszelkie korzystne zmiany wywalczone przez związek obejmą także ich. Takie postawy również wpływają na obniżenie poziomu uzwiązkowienia. W samej Częstochowie na 365 zatrudnionych, do związku należy 320 kierowców. Gdyby związek potrafił rozwiązać wszystkie problemy, na pewno członków byłoby więcej - mówi Czesław Hadrian prezentując w trakcie rozmowy opasty segregator pełen skarg, postulatów i

Czesław Hadrian pokazuje zaznaczone na mapie siedziby okręgów i poszczególnych organizacji związkowych. Przy stole – Zbigniew Dąbek.

monitów kierowanych do prezydenta, marszałków Sejmu i Senatu. Do komisji sejmowych, do premiera i do ministerstwa infrastruktury. Do Najwyższej Izby Kontroli i Państwowej Inspekcji Pracy. Do prokuratury nie w ostatku. Korespondencja ta nosi charakter jednostronny. Odpowiedzi pojawiają się sporadycznie. Najczęściej są one wykrętne, pisane „na okrągło”. Szczególnie w przypadku skarg kierowanych do Ministerstwa Skarbu, trafiają one do departamentu nadzoru właścicielskiego, z którego wywodzą się członkowie rad nadzorczych w przedsiębiorstwach. W efekcie następuje uzgadnianie treści odpowiedzi na zarzuty z osobami, których one dotyczą. Instancja zwierzchnia nie podejmuje czynności kontrolnych, lecz odpowiada na skargę ustami samego pracodawcy. Bo to on jest w gruncie rzeczy autorem wyjaśnień, które z kolei trafiają do związku jako odpowiedź instancji odwoławczej na złożoną skargę. Na wiele pism w ogóle nie ma odpowiedzi.

Jak w tej sytuacji mamy odpowiedzieć naszym członkom, którzy nam dany problem zgłaszają? – pyta retorycznie przewodniczący. Urabiamy sobie ręce, a efekty są żadne – dodaje Czesław Hadrian

Gdyby pracodawcy przestrzegali przepisy prawa pracy, związki zawodowe byłyby niepotrzebne – dzieli się z nami swoją refleksją przewodniczący. Jednak prawo ostatnio sformułowane jest tak, że w zasadzie każda ze stron może je interpretować na swój sposób.

Jeśli ustawa ma być aktem ponadkodeksowym i regulować nie tylko czas pracy kie-

rowców, to powinna być ona tak napisana, aby każdy kierowca po jej przeczytaniu był zorientowany za co otrzymuje wynagrodzenie? Jaki jest obowiązkowy czas pracy? W jaki sposób jest uregulowany czas odpoczynku? Co to jest czas dyżuru? itd. Tak nie jest. Ostatnio Ministerstwo Infrastruktury przedstawiło

KOMITET ZAŁOŻYCIELSKI ZWIĄZKU ZAWODOWEGO KIEROWCÓW AUTOBUSOWYCH WOJ. CZĘSTOCHOWSKIEGO ZAWIĄZANY W DNIU

11 WRZEŚNIA 1992 r.:

**JAN WALASZCZYK
ZBIGNIEW KWAŚNIEWSKI
ANDRZEJ KOTOWICZ
STANISŁAW MAGIERA
JAN FLORCZYK
ZBIGNIEW GONERA
CZESŁAW HADRIAN**

związkowi do zaopiniowania projektu nowelizacji ustawy. Ma ona wejść w życie z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Uwagi, które zawaraliśmy w naszej opinii przekazanej ministrowi, nie zostały uwzględnione – ubolewa przewodniczący. Sprawy sporne, jak choćby zapewnienie norm nadgodzin (ustawa dopuszcza w tej chwili powyżej 260 godzin nadliczbowych w skali roku) wzbudziły nasze wątpliwości, potwierdzone przez radcę prawnego. Zapis ten jest sprzeczny z postanowie-

niami Kodeksu pracy. Wątpliwości te podziela także ogólnopolski związek pracodawców. Kolejne uwagi dotyczą kwestii pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy. Według zapisów funkcjonujących do tej pory, za czas dyżuru przysługiwało wynagrodzenie nie mniejsze niż 50% stawki osobistego zaszerogowania. Zapis obecny, jest na pozór bardziej korzystny. Jest to złudne wrażenie. Jeśli w dzisiejszych realiach pracodawcy mieliby płacić stawki zaszerogowania, to już przebakują, że będą zmuszeni do zmiany umów o pracę. Chodzi o samozatrudnienie kierowców.

Przekształcenia umów o pracę idące w kierunku samozatrudnienia kierowców, są bardzo korzystne dla pracodawcy, ale już nie dla pracownika – tłumaczy Czesław Hadrian. Pracownik sam musi regulować rosnące obciążenia ZUS i podatkowe. Dodatkowo pracownik traci wszelkie uprawnienia socjalne, urlop itp. Lokalne przykłady uzupełniają obraz całkowitej samowoli pracodawców. Niektórzy w umowach zawieranych z kierowcami w ramach działalności gospodarczej, wprowadzają zapisy dotyczące np. obowiązku tankowania co najmniej 80 % paliwa w w stacjach paliw należących do pracodawcy. Nakładają obowiązek remontowania pojazdów u pracodawcy itp. To nie są korzystne dla pracowników rozwiązania.

Kolejny pakiet spraw, z którymi się aktualnie borykamy dotyczący obowiązku zaliczania kursów doszkalaćcych przez kierowców zawodowych – informuje Czesław Hadrian. Kierowców, którzy nierzadko mają za sobą ponad dwudziestoletni staż pracy za kierownicą. Gdybym dzisiaj chciał wykonywać nadal zawód

Krystyna Jeziorska – Główna Księgowa

kierowcy, musiałbym ukończyć kurs dokształcający – ironizuje Czesław Hadrian. Nie byłby problem szkoleń aż tak dokuczliwy, gdyby nie to, że wiąże się z nim obowiązek ponoszenia przez kierowców niemałych opłat za te kursy z własnych kieszeni. W zależności od regionu kraju, opłaty te wahają się od 220 do 300 zł. Inne niebezpieczeństwo czyha na kandydata, który po ukończeniu służby wojskowej zadłuży się by ukończyć kurs kat „D”, za który musi zapłacić ponad 700 zł. Po ukończeniu kursu przyjmowany jest na okres próbny. Jednak po upływie okresu próbnego pracodawca może

nie przedłużyć dalszego zatrudnienia. Człowiek inwestujący w podniesienie swoich kwalifikacji nie ma żadnej gwarancji ich późniejszego wykorzystania.

Sławomir Radziszewski dodaje przykład z własnego podwórka, gdzie odnowienie ważności świadectwa kwalifikacyjnego stało się niemożliwe, ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów, by ośrodek szkoleniowy mógł sformować grupę kursową. Pracownik nie może podjąć pracy. Musi czekać, aż ośrodkowi uda się zorganizować grupę – konkluduje S. Radziszewski. Różnice w interpretacji przepisów dotyczących szkoleń, przez poszczególnych pracodawców źle wpływają na kształt

Sławomir Radziszewski

stosunków pomiędzy kierowcami i pracodawcami. Kierowcy w swej pracy spotykają się, wymieniają informacje o warunkach pracy. Należy to przecież do naturalnych zachowań. W ten sposób dowiadują się, że w niektórych regionach pracodawcy zwracają koszty szkoleń swoim pracownikom, w innych zaś nie.

Takie informacje przepelniają czarę goryczy. Kierowcy roszczą później pretensje do swoich organizacji związkowych, że te nie potrafią załatwić refundacji kosztów szkoleń.

Sprawę zaświadczeń kwalifikacyjnych zaskarżyliśmy do Trybunału Konstytucyjnego – zaznacza Czesław Hadrian. Niestety, orzeczenie Trybunału nie było dla nas korzystne. Gdyby Trybunał wydał rozstrzygnięcie po naszej myśli, wojewódzkie ośrodki szkoleniowe utraciłyby główne źródło swoich przychodów – snuje niezbyt pochlebne dla Trybunału domysły przewodniczący. Dodatkową korzyścią ponoszenia kosztów szkolenia przez pracodawców, byłoby uniknięcie obecnych problemów z zebraniem grup kursowych. Usprawniłoby to całą organizację procesu szkoleniowego.

Skład Krajowej Rady Kierowców powołanej uchwałą Krajowego Zjazdu Delegatów z 15 czerwca 2000 r.

1. Czesław Hadrian – Przewodniczący Rady Krajowej
2. Zbigniew Dąbek – Z-ca Przewodniczącego.
3. Sławomir Radziszewski – Z-ca Przewodniczącego.
4. Roman Nowak – Z-ca Przewodniczącego.
5. Ryszard Celiński – Sekretarz Rady Krajowej.
6. Jan Dudek – Skarbnik Rady Krajowej.
7. Ferdynand Rapa – Członek Rady Krajowej.
8. Bogdan Kowalczyk – Członek Rady Krajowej.
9. Jerzy Kupczyk – Członek Rady Krajowej.
10. Marek Koprowski Członek Rady Krajowej.
11. Jan Majchrzak – Członek Rady Krajowej.

Zmorą ostatnich lat, stała się nieuczciwa konkurencja, jakiej doświadczały przedsiębiorstwa ze strony rozmaitych firm prywatnych, funkcjonujących na podstawie zezwoleń udzielanych przez urzędy lekką ręką. Konkurencja ta nie przy-

Zbigniew Dąbek

czynia się do poprawy jakości usług przewozowych. Firmy prywatne w pogoni za łatwym zyskiem nie przestrzegają żadnych harmonogramów, rozkładów jazdy. Łamią przepisy, nagminnie przekraczają dozwoloną prędkość, byle tylko zrobić więcej kursów. Narażają bezpieczeństwo pasażerów. Cierpi na tym rynek przewozowy, bo taka konkurencja pozbawia firmy części dochodów, co skutkuje ograniczeniem nakładów na remonty i wymianę taboru. Zbigniew Dąbek zwraca uwagę, że do niedawna firmy te musiały na starcie wpłacić określoną kwotę do urzędu w celu uzyskania pozwolenia.

Rys chronologiczny powstania ZZK w Polsce.

● **11 września 1992 r.** powstanie Komitetu Założycielskiego Związku Zawodowego Kierowców Autobusów województwa Częstochowskiego.

● **26 października 1992 r.** I rejestracja Związku w Sądzie Wojewódzkim w Częstochowie.

● **10 grudnia 1992 r.** Uchwała Zebrania Delegatów o rozszerzeniu działalności Związku Zawodowego Kierowców Autobusów na teren całego kraju.

● **18 stycznia 1993 r.** Rejestracja Związku Zawodowego Kierowców Autobusów Przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej w Polsce z siedzibą w Częstochowie.

● **27 stycznia 2000 r.** Wprowadzona postanowieniem sądowym zmiana nazwy związku na – Związek Zawodowy Kierowców w Polsce z siedzibą w Częstochowie.

Ewa Wierzba – kierownik biura

Obecnie rozliczają się na podstawie ilości sprzedanych biletów – niemiłosiernie zaniżając swoje obroty. W rezultacie samorządy pozbowione zostały sporej części przychodów.

Najlepszym sposobem na nieuczciwą konkurencję jest po prostu zmuszenie tych firm do respektowania ulg i zniżek gwarantowanych przez państwo – twierdzi Krzysztof Ślusarczyk. Rzecznik prasowy związku poruszył ważki problem refundacji firmom przewozowym utraconych przychodów z tytułu stosowania ulg. W 1993 refundacja tych środków dokonywana była przez ministerstwo finansów w formie tzw. „dotacji celowych”. Obecnie obowiązek ten scedowano na samorządy. Niestety, w ślad za uprawnieniami nie przekazano samorządom pieniędzy – wyjaśnia Czesław Hadrian. Już docierają do nas sygnały, że refundacje mogą być okrojone o ok. 30%. Należy podkreślić, że przedsiębiorstwa komunikacji samochodowej nie są dotowane przez Państwo. Mamy raczej do czynienia z sytuacją odwrotną. To przedsiębiorstwa kredytują Państwo honorując zniżki, podczas gdy refundacje z tego tytułu wpływają z opóźnieniem 8 – 9 miesięcznym. To są spore środki, których brak w istotny sposób ogranicza możliwości przedsiębiorstw i wpływa na pogorszenie ich sytuacji finansowej. Dla kondycji finansowej naszych firm, lepiej byłoby, gdyby pasażerowie opłacali pełen koszt biletu, a po refundację zgłaszali się do urzędu, który wydał im legitymację uprawniającą do określonej zniżki – uważa Czesław Hadrian. Nie jesteśmy przeciwni realizowaniu przez Państwo funkcji opiekuńczych, ale niekoniecznie za pośrednictwem naszych przedsiębiorstw – dodaje Krzysztof Ślusarczyk. Tym bardziej, że coraz czę-

ściej w przedsiębiorstwach występują opóźnienia w wypłatach wynagrodzeń, bądź wypłacane są one jedynie częściowo. Opóźnienia wypłat nie dotyczą zarządów i rad nadzorczych. Jeśli mamy dźwigać kondycję finansową spółek – dźwigajmy ją wspólnie – apeluje przewodniczący. Nie można przerzucać ciężarów jedynie na barki pracowników. Jesteśmy jedną z czterech organizacji, które współpracują ze stroną rządową. Musimy pamiętać, że w poprzednim okresie w kraju funkcjonowało 176 przedsiębiorstw komunikacji samochodowej, zatrudniających ponad 50 tys. pracowników. Czesław Hadrian i Zbigniew Dąbek zostali wydelegowani przez Radę Krajową na rozmowy w sprawie emerytur pomostowych, które zostały zawieszono.

Wejście do Unii Europejskiej może sytuację naszych przedsiębiorstw pogorszyć. Dotyczy to głównie województw przygranicznych: zachodniopomorskiego i lubuskiego. Pojawienie się firm ze Słowacji, a zwłaszcza z Niemiec może skutkować przejściem rynku. Pasażerowie wybiorą większy komfort, jaki gwarantują nowsze autobusy (karosa, mercedes) i niższe ceny biletów.

Tą niezbyt krzepiącą prognozą zakończyliśmy naszą rozmowę. Dla poprawienia nastroju obejrzelśmy wspólnie album fotografii KZZK. Posyłały się wspomnienia z akcji strajkowej – nie zgodzili się na wpuszczenie do miasta 100 autobusów, w obawie całkowitego sparaliżowania ruchu – wspomina Czesław Hadrian.

Fotografie z pielgrzymek transportowców sprawiły, że powrócił nastrój towarzyszący mi

Bierzemy udział w spotkaniach w Ministerstwie Skarbu Państwa, Ministerstwie Infrastruktury, w komisjach sejmowych, w konwencie wojewodów itp.

Wychodzimy z naszymi problemami szeroko, ale mamy niewystarczającą siłę przebicia – ocenia przewodniczący. Mamy za mało ludzi na etatach. Tymczasem niekorzystne zjawiska wokół naszych przedsiębiorstw nasilają się. Szczególnie dotyczy to zamierzeń prywatyzacyjnych. Pojawiają się propozycje, które budzą poważne zastrzeżenia. Niestety, naszych załóg nie stać na utworzenie spółek pracowniczych. Sytuacja pracowników pogarsza się. Szczególnie zagrożeni są pracownicy legitymujący się długoletnim stażem pracy. W dzisiejszych realiach pięćdziesięciolecie nie ma żadnych szans na znalezienie zatrudnienia.

od samego wyjazdu. Bo wyjazd ten przypominał pielgrzymkę. Wyruszyłem przed świtem. Całą noc padało. Temperatura spadła, powróciła zima. Śnieg z deszczem towarzyszył mi przez całą drogę. Kara za grzechy. Na miejsce dotarłem przed 10 rano.

Opis warunków jakie towarzyszyły mi w drodze, wywołał jedynie nikły uśmiech na twarzy Czesława Hadriana, który wyjechał mi na spotkanie, bym nie błądził po mieście. Zrozumiałem, że opowiadam o warunkach drogowych zawodowemu kierowcy. To tak, jakbym relacjonował przebieg mszy świętej księdzu.

Z podziękowaniem za gościnność.

Osobne pozdrowienia dla Zjazdu Delegatów wraz z życzeniami owocnych obrad przesyła Nasze Forum.

Jerzy Przybyszewski.

Bruksela postanowiła...: Terminem „Bruksela” często posługują się media, mówiąc o instytucjach unijnych, z których większość ma siedzibę w tym właśnie mieście. Prawa UE proponowane są przez Komisję Europejską, ale to Rada Unii Europejskiej (ministrowie rządów narodowych) i Parlament Europejski (wybrany przez obywateli Europy) omawiają, poprawiają i ostatecznie decydują o tym, czy owe propozycje uchwalic jako prawo. Terminem „Bruksela” często posługują się media, mówiąc o instytucjach unijnych, z których większość ma siedzibę w tym właśnie mieście. Prawa UE proponowane są przez Komisję Europejską, ale to Rada Unii Europejskiej (ministrowie rządów narodowych) i Parlament Europejski (wybrany przez obywateli Europy) omawiają, poprawiają i ostatecznie decydują o tym, czy owe propozycje uchwalic jako prawo.

Deficyt demokracji: Często mówi się, iż system podejmowania decyzji w UE jest nazbyt oderwany od zwykłych ludzi, którzy nie rozumieją jego skomplikowanej struktury ani trudnych tekstów prawnych. UE stara się zrekomensować ów deficyt demokracji poprzez uproszczenie prawodawstwa i lepszą politykę informacyjną, a także poprzez dawanie organizacjom obywatelskim możliwości wywierania większego wpływu na tworzenie polityk europejskich. Obywatele Europy są już reprezentowani w tym procesie za pośrednictwem Parlamentu Europejskiego.

Dumping społeczny: Jest to proces zamykania przez producentów fabryk w rejonach, gdzie płace są wysokie, i otwierania ich tam, gdzie praca jest tania. Pozwala to obniżyć koszty i zwiększyć zyski firmy, ale często kosztem zwiększania bezrobocia w Europie.

Dzień Europy, 9 maja: To właśnie 9 maja 1950 r. Robert Schuman, ówczesny minister spraw zagranicznych Francji, wygłosił swoje słynne przemówienie, w którym przedstawił ideę integracji europejskiej (por. wyżej) jako sposobu zagwarantowania pokoju i budowy dobrobytu w powojennej Europie. Jego propozycje położyły podwaliny pod to, co dziś znamy jako Unię Europejską. Dlatego też 9 maja każdego roku obchodzi się urodziny UE.

ERASMUS: Tak naprawdę nie jest to eurożargon, lecz nazwa wspieranego przez UE programu edukacyjnego zainicjowanego w 1987 r. Dzięki temu programowi ponad milion młodych Europejczyków miało okazję studiować przez jakiś czas w innym kraju UE. Studenci często mówią o takim pobycie jako o „roku erasmusowskim”.

Eurokrata: Termin „eurokraci” (gra słów na wzór „biurokraci”) odnosi się do tysięcy obywateli UE, którzy pracują dla instytucji europejskich (Parlamentu, Rady, Komisji itd.).

Euroland: Jest to potoczne określenie grupy państw członkowskich UE, które przyjęły euro jako swoją walutę. Obecnie do grupy tej należą: Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Niemcy, Luksemburg, Portugalia i Włochy. Wszystkie razem znane są jako „obszar euro” lub (mniej poprawnie) „strefa euro”.

EUROPA: Tak naprawdę nie jest to eurożargon, lecz starożytna grecka i łacińska nazwa kontynentu, a obecnie – oficjalnej strony internetowej UE. Strona ta, dostępna we wszystkich oficjalnych językach UE, zawiera mnóstwo przydatnych, stale aktualizowanych informacji na temat Unii.

Europa dwóch szybkości: To określenie oznacza teoretyczną możliwość, że w przyszłości jakaś grupa państw członkowskich stanowiących „trzon” UE może zdecydować, iż chcą podążać drogą integracji europejskiej szybciej niż pozostałe kraje. Już teraz istnieje możliwość, by grupa państw UE współpracowała ściślej niż reszta w ramach tzw. porozumienia o „wzmocnionej współpracy” (por. wyżej).

Europejski Rok (...): Co roku lub co dwa lata UE przyciąga uwagę opinii publicznej do jednego z zagadnień europejskich poprzez organizację serii powiązanych z nim imprez i wydarzeń. Rok 2003 został ogłoszony „Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych”, aby przypomnieć o barierach i dyskryminacji, z jakimi stykają się osoby niepełnosprawne, i aby poprawić ich życie.

Eurosceptyk: Pojęcie to oznacza zwykle osobę, która sprzeciwia się integracji europejskiej, czyli jest „sceptyczna” wobec UE i jej celów.

Forteca Europa: Terminem tym określa się często pogląd, iż należy chronić Europę przed wpływami z zewnątrz, zwłaszcza kulturowymi. Pojęcie „forteca Europa” pojawia się nieraz w dyskusjach poświęconych polityce azylowej i przepisom imigracyjnym.

Porozumienie oparte na wzajemnym szacunku

Jak z perspektywy czasu jaki upłynął, ocenia Pan porozumienie zawarte z Kujawsko – Pomorskim Związkiem Pracodawców ?

Pytanie o tej treści zadaliśmy sygnatariuszom pierwszego w kraju porozumienia zawartego we wrześniu ubr. pomiędzy Zarządem Wojewódzkim Forum Związków Zawodowych, a Kujawsko – Pomorskim Związkiem Pracodawców i Przedsiębiorców.

ANDRZEJ ARNDT
Członek Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych
Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego FZZ.

Przyczyną zawarcia przez Zarząd Wojewódzki Forum Związków Zawodowych porozumienia z Kujawsko-Pomorskim Związkiem Pracodawców i Przedsiębiorców, był fakt uznania przez nas oczywistej prawdy, że to przecież dzisiaj najważniejsi dla nas partnerzy. Chodziło nam o stworzenie możliwości szukania takich rozwiązań w działalności statutowej, aby pracownicy nie tylko jednostronnie darzyli szacunkiem tych, którzy im dają pracę ale i odwrotnie, aby również szacunek płynął z drugiej strony. Ponad półroczny okres współpracy upewnia nas, że opiera się ona na wzajemnym szacunku, zarówno na platformie działalności, jaką stanowi Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego, jak i w innych kontaktach, o charakterze bardziej bezpośrednim. Podczas spotkań, zdarzają się także burzliwe momentami dyskusje. Podkreślam jednak, że wymiana poglądów bardzo poszerza wzajemnie wiedzę o partnerach porozumienia. Ma to ogromne znaczenie dla dalszego kształtowania dobrej współpracy, czego życzymy sobie oraz Kujawsko-Pomorskiemu Związkowi Pracodawców i Przedsiębiorców.

6 kwietnia 2004 r.

MIROSŁAW ŚLACHCIAK
prezes Kujawsko – Pomorskiego Związku Pracodawców i Przedsiębiorców

Od daty zawarcia porozumienia z Zarządem Wojewódzkim Forum Związków Zawodowych upłynęło już ponad pół roku. W mojej ocenie czas ten nie został zmarnowany. Z naszej strony oceniamy funkcjonowanie porozumienia bardzo pozytywnie. Możliwość wyjaśnienia stanowisk w ramach dyskusji partnerskiej, pozwala zażegnać ewentualność powstania, czy eskalacji konfliktów. Z satysfakcją stwierdzam, że od daty zawarcia porozumienia, do chwili obecnej, nie odnotowaliśmy żadnych konfliktów na linii pracodawcy – pracownicy.

8 kwietnia 2004 r.

Związek z ciepłym akcentem

Krajowy Związek Zawodowy Ciepłowników ma już za sobą 20 sezonów grzewczych.

Krajowy Związek Zawodowy Ciepłowników powstał w 1983 r. Niedawno obchodził uroczyste 20 rocznicę działalności. Związek zrzesza obecnie 7500 członków. Struktury organizacyjne związku funkcjonują w 160 przedsiębiorstwach energetyki ciepłej na terenie całej Polski. Organizacją działalności w terenie kierują koordynatorzy wojewódzcy. Organy statutowe KZZC to: Kongres, Zarząd Główny, Prezydium i Krajowa Komisja Rewizyjna. Kongres zwoływany jest co cztery lata.

Przedstawiciele KZZC brali udział w pracach nad pakietem gwarancji socjalnych oraz pakietem o przedsiębiorstwie państwowym. Związek prowadzi szeroko zakrojoną akcję szkoleniową. Każdego roku organizuje wiele szkoleń, seminariów i konkursów dla swoich członków oraz dla pracowników zatrudnionych w branży ciepłowniczej. Wysoką ocenę zdobyły sobie seminaria i konkursy z dziedziny bhp organizowane wspólnym staraniem z Głównym Inspektoratem Pracy dla pracowników, społecznych inspektorów pracy i służb bhp w przedsiębiorstwach. Za działalność szkoleniową Państwowa Inspekcja Pracy przyznaje KZZC odznaczenie „Za zasługi dla ochrony pracy” Na wniosek KZZC takie same odznaczenia przyznawane są pracownikom i zakładom energetyki ciepłej. KZZC utrzymuje ścisłą współpracę z Izbą Gospodarczą CIEPŁOWNICTWO POLSKIE mającą swoją siedzibę w Warszawie. Współpraca została zwieńczona podpisanym 11 grudnia 2003 r. porozumieniem, którego tekst publikujemy poniżej. Warte podkreślenia jest energia z jaką KZZC aranżuje działania na rzecz sportu i rekreacji. Corocznie organizuje kilkanaście imprez o zasięgu ogólnopolskim. Ogólnopolska Spartakiada Ciepłowników stała się dorocznym świętem ciepłowników. Wysiłki KZZC zostały docenio-

Lech Hemmerling przewodniczący Krajowego Związku Zawodowego Ciepłowników z siedzibą w Bydgoszczy

ne przez władze sportowe, które przyznały działaczom związkowym odznaczenia „Zasłużonych Działaczy Kultury Fizycznej”. W im-

prezach organizowanych przez KZZC uczestniczą wszyscy pracownicy, bez względu na przynależność związkową.

Od Federacji do „Krajówki”

- 17 maja 1983 r. – związkowcy z 12 przedsiębiorstw ciepłowniczych na spotkaniu w Bydgoszczy podejmują decyzję o powołaniu Federacji.
- 24 czerwca 1983 r. – na czele Komitetu Założycielskiego staje Wiesław Siewierski z Bydgoszczy Wiceprzewodniczącym Komitetu jest Jerzy Braun z Poznania .
- 19 września 1983 r. – Rejestracja w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie.
- 10/11 listopada 1983 r. – I Zjazd na przewodniczącego powołuje Wiesława Siewierskiego. Funkcję tę pełnił do kwietnia 2003 r.
- 4/6 kwietnia 1991 r. – IV Zjazd przekształcenie Federacji w KZZC.
- 26/28 marca 2003 – VII Kongres na przewodniczącego powołuje Lecha Hemmerlinga.

POROZUMIENIE

o współpracy pomiędzy Izłą Gospodarczą CIEPŁOWNICTWO POLSKIE a Krajowym Związkiem Zawodowym Ciepłowników

W trosce o harmonijny, systematyczny rozwój zakładów ciepłowniczych, stabilność miejsc pracy, humanizację procesu pracy, partnerskie stosunki między właścicielami, pracodawcami i pracownikami oraz wyrażając przekonanie, że Izba Gospodarcza CIEPŁOWNICTWO POLSKIE i Krajowy Związek Zawodowy Ciepłowników są naturalnymi partnerami, strony porozumienia postanawiają:

1. Dokładać starań w celu pogłębiania i rozszerzania wiedzy pracowników poprzez wspólne organizowanie szkoleń, seminariów, konkursów w szczególności obejmujących tematykę:
  - sytuacji w branży ciepłowniczej,
  - prawa energetycznego
  - ekonomiczną, finansową i prawną w odniesieniu do zakładu pracy,
  - przekształceń strukturalnych i własnościowych w ciepłownictwie z uwzględnieniem tzw. pakietów socjalnych,
  - prawa pracy,
  - bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Wspólnie reprezentować interesy ciepłownictwa polskiego wobec władz centralnych i terenowych w sytuacjach występowania niekorzystnych tendencji i zagrożeń, wykorzystując dostępne przez obie strony środki i możliwości.
3. Prowadzić obbing na rzecz ciepłownictwa.
4. Wymieniać informacje o działalności i informować o jej wybranych elementach we własnych wydawnictwach.
5. Organizować raz w roku spotkanie kierownictw Izby Gospodarczej CIEPŁOWNICTWO POLSKIE i Krajowego Związku Zawodowego Ciepłowników.
6. Zapoznać z powyższym porozumieniem pracodawców – Izba Gospodarcza CIEPŁOWNICTWO POLSKIE i organizacje związkowe – Krajowy Związek Zawodowy Ciepłowników.

CZŁONKOWIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO

Lech Hemmerling przewodniczący
Marian Bartnicki wiceprzewodniczący,
Danuta Bąba wiceprzewodnicząca,
Jerzy Braun wiceprzewodniczący,
Aniela Getka-Skibska wiceprzewodnicząca,
Michał Kowalczyk wiceprzewodniczący,
Andrzej Matyszek wiceprzewodniczący,
Ewa Piwczyk wiceprzewodnicząca,
Zdzisław Skowroński wiceprzewodniczący,
Krystyna Aleńkuć członek,
Jerzy Bartkiewicz członek,
Sławomir Barzycki członek,
Andrzej Błaszczak członek,
Lesław Cupryś członek,
Jarosław Dąbrowski członek,
Tadeusz Filipowicz członek,
Ryszard Foltyn członek,
Danuta Gaumer członek,
Miroslaw Grabowski członek,
Wanda Górnikowska członek,
Roman Gulis członek,
Roman Harczenko członek,
Sławomir Kawczyński członek,
Krzysztof Kiepas członek,
Zygmunt Kotlarek członek,
Józef Kotleszka członek,
Roman Kubiak członek,
Jan Majewski członek,

Teresa Mitura członek,
Wiesław Mizia członek,
Włodzimierz Piasecki członek,
Małgorzata Pindel członek,
Zygmunt Plenzler członek,
Henryk Pomykała członek,
Jolanta Rutkowska członek,
Małgorzata Sadowińska członek,

Sławomir Sękowski członek,
Alicja Stankowska członek,
Elżbieta Szczęsna członek,
Jan Szurma członek,
Wojciech Ukleja członek,
Anna Wolniewicz członek,
Sylwester Wyszomirski członek

Przewodniczący KZZC Lech Hemmerling i prezes IGCP Jacek Szymczak wymieniają podpisane egzemplarze Porozumienia.

Nasze biuro w Bydgoszczy

---

redaguje Katarzyna Sosnowska

DZISIAJ:

- Posiedzenie Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych – 17 marca 2004 r.
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.
- Porozumienie niezrozumiane?
- Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010.
- SEMINARIUM MIĘDZYNARODOWE z okazji X-lecia trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
- Analiza polityki społecznej państwa w kontekście przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- Nie ten sztandar – przeprosiny Solidarność-80

Obradował Zarząd Główny Forum Związków Zawodowych

Katarzyna Sosnowska

17 marca 2004 r. odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych.

Dołączyły do nas dwie kolejne organizacje związkowe:

- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Pożarnictwa. Przedstawicielem tej organizacji w Zarządzie Głównym jest jej przewodniczący Krzysztof Hetman,
- Konfederacja Związków Zawodowych Pracowników Telekomunikacji w Polsce. Przedstawicielem tej organizacji w Zarządzie Głównym jest jej przewodniczący Marian Strugała.

Ponadto Zarząd Główny podjął decyzję o zastąpieniu komisji problemowych Forum zespołami branżowymi. Powodem tej decyzji była przede wszystkim konieczność poprawy funkcjonowania Forum Związków Zawodowych. Dotychczasowe komisje FZZ nie sprawdziły się.

W celu efektywnego rozwiązywania problemów dotyczących branż, takich jak rozwój czy likwidacja, prywatyzacja, redukcja zatrudnienia, poziom płac i ponadzakładowe ukła-

dy zbiorowe pracy, zróżnicowane stosunki własnościowe, czy analiza branżowych projektów rządowych powołano następujące branże:

1. przemysłu i ochrony środowiska
2. służb publicznych
3. górnictwa i energetyki
4. ochrony zdrowia
5. łączności
6. transportu
7. nauki, oświaty, kultury

Regulamin działania zespołów branżowych Forum

1. Prawo przynależności do Branży przysługuje organizacjom ogólnokrajowym zrzeszonym w FZZ o ile są związane merytorycznie z zakresem funkcjonowania branży
2. Członkiem Branży zostaje organizacja przedstawiając stosowną uchwałę swoich statutowych władz
3. Koordynatora Branży powołuje Prezydium FZZ
4. Każda organizacja może wytypować po dwóch stałych członków do Zarządu Branży
5. Przewodniczącą Branży wybiera spośród siebie Zarząd Branży
6. Przewodniczący Branży uczestniczy w posiedzeniach Prezydium z głosem doradczym

Cele i zadania Branży

1. Udział w kształtowaniu i realizacji zadań społeczno-gospodarczych branży, a w szczególności:
  - restrukturyzacji Branż
  - restrukturyzacji poszczególnych zakładów lub grup zakładów
  - negocjowaniu i zawieraniu ponadzakładowych układów zbiorowych pracy
  - analizie branżowych programów rządowych
  - harmonizowaniu działania pracodawców z interesami pracowników w Branży
  - analizowaniu programów restrukturyzacji zatrudnienia w branży
  - inicjowaniu i wspieraniu programów przeciwdziałania bezrobociu
  - opiniowaniu założeń i projektów wykonawczych dotyczących branż
  - organizowaniu akcji protestacyjnych
  - uczestnictwie w spotkaniach centralnych dotyczących branż.

Zarząd Główny powołał również Zespół ds. ochrony pracy oraz przyjął bardzo istotne z punktu widzenia Zarządów Wojewódzkich dokumenty: *Zasady działania struktur terenowych Forum* oraz *Zasady finansowania Zarządów Wojewódzkich*

Sektorowy Program Operacyjny

Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006

Zygmunt Mierzejewski

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich został przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 29 stycznia 2004 r.

Prace nad SPO były wykonywane w Departamencie Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym w MGPIPS pod nadzorem podsekretarza stanu Marka Szczepańskiego. Dokument został przygotowany przez zespół pod kierunkiem Pani Diany Jabłońskiej i Pani Adriany Niedożewskiej.

Dokument do oceny partnerów społecznych zawiera 212 stron. Przedstawia część wstępną oraz tytuły rozdziałów. Zainteresowani tematem proszeni są o bezpośredni kontakt.

Projekt SPO został opracowany przez specjalnie do tego celu powołaną Grupę Roboczą.

Grupa Robocza uzgodniła, że w ramach SPO powinny być realizowane następujące priorytety i działania:

1. Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej
  - Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy
  - Perspektywy dla młodzieży
  - Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia
  - Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
  - Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka
  - Integracja i reintegracja zawodowa kobiet
2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy
  - Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie
  - Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy
  - Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki
  - Wzmocnienie zdolności administracyjnych

3. Pomoc techniczna

- Wsparcie zarządzania SPO
- Informacja i promocja SPO

Realizacja powyższych działań pozwoli na:

- wzmocnienie instytucji zajmujących się udzielaniem wsparcia osobom potrzebującym pomocy poprzez podniesienie kwalifikacji personelu, wprowadzenie nowych form i metod organizacji pracy, pogłębienie wiedzy o potrzebach rynku pracy
- istotne złagodzenie sytuacji młodych osób wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy poprzez działania zapobiegające bezrobociu oraz ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej wśród młodzieży
- ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia długotrwałego jako jednej z przyczyn wykluczenia społecznego, a także zwiększenie szans wychodzenia z wykluczenia społecznego osób z grup ryzyka poprzez objęcie procesem integracji społecznej
- wzmocnienie mechanizmów antydiskryminacyjnych na rynku pracy powodujących negatywną selekcję
- podniesienie wiedzy zawodowej społeczeństwa
- zwiększenie liczby dobrych jakościowo miejsc pracy

Celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z UE na poziomie regionalnym i krajowym.

Cel strategiczny realizowany będzie poprzez:

- wzrost konkurencyjności
  - rozwój i modernizację infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
  - rozwój zasobów ludzkich
  - ochronę środowiska
  - restrukturyzację sektora żywnościowego
  - rozwój społeczno-gospodarczy regionów
- SPO jest jednym z 6 sektorowych programów operacyjnych pod hasłem:

Budowy otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy.

Następnie przedstawiono uwarunkowania w realizacji działań określonych w SPO w tym uwarunkowania polityczne. Rozdział proces konsultacji społecznych będzie napisany po odbyciu serii spotkań i przedstawieniu naszych opinii do otrzymanego materiału.

Rozdział 2 został poświęcony na analizę sektora zasobów ludzkich:

- polski rynek pracy a instrumenty polityki aktywnego rynku pracy
- równe szanse i promocja integracji społecznej
- poprawa szkolenia i edukacji oraz promocja kształcenia ustawicznego
- przedsiębiorczość i potencjał adaptacyjny
- zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy
- bezrobocie a polityka aktywnego rynku pracy

Rozdział 3 to kontekst programowy strategii rozwoju zasobów ludzkich

Rozdział 4 ustala priorytety i obszary wsparcia

Rozdział 5 wynikający z dwóch poprzednich ustala jak powinno wyglądać wdrażanie SPO

W ostatnim rozdziale przedstawiono finansowanie SPO.

Porozumienie niezrozumiane?

Szczecin 08. 03. 2004 r.
Executive Board

W związku z tym, że minął rok od podpisania Memorandum of Understanding (20. 02. 2004 r.), a Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków nie wywiązały się ze swojego zobowiązania i nie przekazały nam składki z tytułu CBA za naszych członków, wnosimy o natychmiastowe zawieszenie członkostwa wyżej wymienionych związków w ITF.

Sprawa przekazywania na nasze konto składki z tytułu CBA trwa już od 1995 r. Problem polega na tym, że składki z tytułu CBA za naszych członków przekazywane są na konto Krajowej Sekcji Morskiej Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacji Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków. Jednak cała opieka i serwis związkowy spoczywa na nas. To my ponosimy koszty opieki, natomiast dochody w całości spływają na konta wyżej wymienionych związków.

W 2003 r. podpisane zostało przez wszystkie związki afiliowane w ITF Memorandum of Understanding, którego treść najaktywniej współtworzyła Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków. Memorandum to (jak określił Tony McGregor) miało być rezultatem rozstrzygnięcia wewnętrznego sporu w postępowaniu mediacyjnym przy udziale delegacji ITF. Zgodnie z Regulą XV punkt 1 Konstytucji ITF „decyzja arbitra jest obowiązująca dla wszystkich stron”. W powyższym dokumencie Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków i Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” zobowiązywały się przekazywać składki z tytułu CBA za naszych członków na konto naszego związku.

Przez cały rok po podpisaniu Memorandum of Understanding Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków czyniły wszystko, żeby nie wywiązać się ze swojego zobowiązania i do dnia dzisiejszego składki nie zostały nam przekazane.

Z chwilą gdy my wypełniliśmy wszystkie zobowiązania, wynikające z Memorandum of Understanding Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków podniosły jako kolejny problem, że wypracowane Memorandum of Understanding nie może być przez nich wypełnione z uwagi na jego niezgodność z zapisami prawa międzynarodowego. Jednocześnie obaj Afilianci ustalili, że zwrócą się do ITF o wyjaśnienie wymyślonych przez siebie wątpliwości. Mimo upływu czasu nie bardzo wiemy jak ta sprawa się toczy

W całej sprawie najbardziej nieuczciwe jest to, że Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i

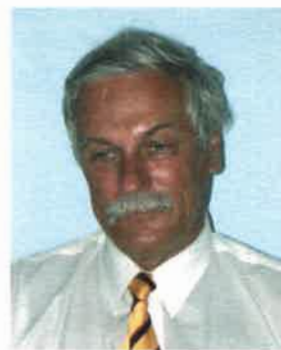
Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków wymusiły na nas złożenie przez każdego członka naszego związku oświadczenia, że ponosimy pełną odpowiedzialność za opiekę nad nim. W obecnej chwili jesteśmy obciążeni kosztami serwisu związkowego, natomiast cała składka trafia na konta innych związków.

W związku z powyższym, że Krajowa Sekcja Morska Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność” oraz Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków złamały Regulę XV ITF poprzez nie wywiążenie się z podpisanego 20 lutego 2003 r. Memorandum of Understanding wnosimy o **rozpoznanie** sprawy przez Executive Board i natychmiastowe **zawieszenie** członkostwa tych organizacji w ITF

**Z poważaniem
Przewodniczący
Związku Zawodowego
Kapitanów i Oficerów
Kpt. ż. w. Tadeusz Wojtasik**

Strategia edukacji

Zygmunt Mierzejewski

*Edukacja to wyścig między cywilizacją a katastrofą.
H.G. Wells*

Rada Ministrów przyjęła w dniu 8 lipca 2003r. Strategię Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010. Przedstawiam skrótową informację o tym dokumencie. Założenia strategii, przed przełożeniem na stosowne ustawy są omawiane na KTR

Warunkiem realizacji idei budowania społeczeństwa opartego na wiedzy jest nadanie w Polsce odpowiedniej rangi, powszechnie rekomendowanej w ostatnich latach, koncepcji uczenia się przez całe życie.

Koncepcja uczenia się przez całe życie / OECD- Paryż 1996r./ obejmuje rozwój indywidualny i rozwój cech społecznych we wszystkich formach i wszystkich kontekstach – w systemie formalnym i nieformalnym, tj. w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego, uczelniach i placówkach kształcenia dorosłych, oraz w ramach kształcenia incydentalnego, a więc w domu, w pracy, w społeczności.

Podkreśla się w niej potrzebę przygotowania i zachęcania wszystkich dzieci do nauki przez całe życie już od wczesnego wieku. Koncepcja ta ukierunkowuje działania w taki sposób, by zapewnić odpowiednie możliwości wszystkim – osobom dorosłym, pracującym i bezrobotnym, które muszą przekwalifikować się lub podnieść swoje kwalifikacje.

W dotychczasowej praktyce edukacyjnej dominuje kształcenie formalne, czyli system kształcenia prowadzący od przedszkola do uniwersytetu. Zmieniający się rynek pracy, nowe technologie, nowe zawody i specjalności powodują, iż stopniowo wzrasta znaczenie kształcenia nieformalnego. Jednak w dalszym ciągu najmniejszą wagę przywiązuje się do kształ-

cenia incydentalnego, będącego rezultatem codziennej aktywności człowieka, oddziaływania na niego środowiska i wszechobecnych mediów.

Położenie akcentu na integrację wyróżnionych form kształcenia sprawia, że proces kształcenia ustawicznego zyskuje nowy – całościowy charakter. Jest to krok w kierunku budowania otwartego i elastycznego systemu edukacji, rzeczywistego wspierania aktywności poznawczej i przedsiębiorczości – prowadzących do zwiększania szans zatrudnienia na współczesnym rynku pracy.

Kształcenie ustawiczne jest podstawowym czynnikiem warunkującym rozwój społeczno-gospodarczy, szczególnie w realiach gospodarki rynkowej. Dlatego też głównym celem STRATEGII jest wyznaczenie kierunków rozwoju kształcenia ustawicznego w kontekście idei uczenia się przez całe życie i budowania społeczeństwa opartego na wiedzy. Dokument pozwoli w przyszłości koordynować i monitorować zachodzące zmiany w Polsce z punktu widzenia oczekiwań społecznych i możliwości realizacyjnych.

Strategia wskazuje także zadania dla administracji rządowej i samorządowej, instytucji naukowych i oświatowych oraz partnerów społecznych. Realizacja tych zadań umożliwi urzeczywistnienie w realiach polskich, europejskiego wymiaru

uczenia się przez całe życie w horyzontach czasowych.

Następnie została dokonana analiza uwarunkowań rozwoju kształcenia ustawicznego w Polsce. / procesy demograficzne, sytuacja na rynku pracy, system edukacji, postęp naukowo techniczny i wzrastające aspiracje edukacyjne społeczeństwa.

Z nałożenia wszystkich wymienionych analiz zostały opracowane strategiczne cele rozwoju kształcenia ustawicznego:

1. Zwiększenie dostępności do kształcenia ustawicznego.
2. Podnoszenie jakości kształcenia ustawicznego.
3. Współdziałanie i partnerstwo.
4. Wzrost inwestycji w zasoby ludzkie.
5. Tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwój usług doradczych.
6. Uświadamianie roli i znaczenia kształcenia ustawicznego.

Możliwości finansowania strategii to oprócz środków z budżetu kraju przeznaczono w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego- „Rozwój Zasobów Ludzkich” ponad 500 milionów EUR. Reszta środków będzie pochodzić z Zintegrowanych Programów Operacyjnych Rozwoju Regionalnego. Osoby zainteresowane tematem proszę o kontakt. Prześlę szczegółowe dane odnośnie celów strategicznych i daty wdrożenia w życie.

Przyszłość dialogu w jednoczącej się Europie

Z polsko-duńskiego projektu bliźniaczego „dialog społeczny”

Międzynarodowe Seminarium z okazji X-lecia trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

W seminarium uczestniczyli przedstawiciele strony polskiej związani z dialogiem społecznym, w tym dwaj członkowie, którzy współtworzyli dialog społeczny dziesięć lat temu i do chwili obecnej w nim uczestniczą: M. Osuch oraz Z. Mierzejewski. Ze strony przedstawicieli innych krajów uczestniczyli przedstawiciele z Czech, Węgier, Holandii, Austrii, Włoch, Hiszpanii, Irlandii, Francji oraz przedstawicielstw UE. Forum Związków Zawodowych w porównaniu z innymi partnerami społecznymi było reprezentowane najliczniej /A. Duda, T. Chwałka, Z. Mierzejewski, W. Sztern/.

Otwarcia konferencji dokonał Dagmir Długosz – Podsekretarz Stanu w MGPIPS. Podkreślił, że dialog społeczny jest ważnym instrumentem prowadzącym do stworzenia lepszych ram polityki społecznej i gospodarczej w jednoczącej się Europie. W dobie tworzenia wspólnej Europy konieczna jest bliższa współpraca partnerów społecznych oraz rządu na szczeblu krajowym i europejskim. Jedną z możliwości takiej współpracy, prowadzącej do osiągnięcia najważniejszych celów Strategii Lizbońskiej, jest wymiana doświadczeń w zakresie prowadzenia dialogu społecznego oraz zastanowienie się nad jego przyszłością.

Następnie głos zabrał Przewodniczący Trójstronnej Komisji, Wicepremier Jerzy Hausner. Po prezentacji przedstawicieli strony polskiej odniósł się do obecnego stanu dialogu społecznego w Polsce. W dniu 22 października 2002r. Rada Ministrów przyjęła dokument programowy rządu „Zasady Dialogu Społecznego”. W dokumencie tym określając reguły dialogu społecznego prowadzonego przez rząd podkreślono szczególną rolę jaką odgrywa w polityce rządu Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Wynika to przede wszystkim z ustawowej regulacji jej funkcjonowania pozwalającej na wykonywanie przez komisję uprawnień i kom-

petencji w ramach porządku prawno-ustrojowego, szerokiego zakresu przedmiotowego działania komisji i jej zespołów problemowych oraz prawnej możliwości wnoszenia pod obrady spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, których rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, prowadzenia dialogu społecznego na szczeblu centralnym z reprezentatywnymi organizacjami związkowymi i pracodawców.

W dokumencie podkreślono, że Trójstronna Komisja powinna być ogólnonarodowym i ogólnospołecznym forum konsultowania najważniejszych problemów kraju. Rząd za istotne uznał również, aby partnerzy społeczni biorący udział w pracach komisji byli zdolni do efektywnego wspierania tych rozwiązań, co do których, w komisji uzyskano kompromis, w tym do przekonywania do nich swego bezpośredniego zaplecza społecznego i organizacyjnego. Ponad dwuletni okres funkcjonowania Trójstronnej Komisji pozwolił w praktyce ocenić możliwości realizacji ustawowych zapisów dotyczących kompetencji, organizacji pracy i składu Komisji. Wydaje się, że sprawdzil się mechanizm pracy Komisji polegający na prezentowaniu na posiedzeniach plenarnych najistotniejszych problemów i dokumentów, a następnie na kierowaniu ich do prac w zespołach problemowych. Dotyczy to także bieżącego kierowania pracami Komisji przez Prezydium TK, Ekspertskie składy zespołów i przyjęte przez nich reguły prowadzenia rozmów pozwoliły przedyskutować i wielokrotnie przyjąć uzgodnienia, które następnie były przyjmowane przez komisję w formie uchwał.

Porównując działalność TK w obecnym kształcie do Komisji Trójstronnej działającej na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 15 lutego 1994r. należy stwierdzić, że przyjęte rozwiązania prawne pozwoliły na stworzenie bar-

dziej efektywnie działającego forum dialogu społecznego. Wyeliminowano szereg rozwiązań prawnych blokujących prace poprzedniej Komisji. Ponadto działalność Komisji potwierdziła jej status najważniejszego forum dialogu społecznego w Polsce. Świadczy o tym zarówno waga spraw i dokumentów jakie były wnoszone pod obrady przez przedstawicieli strony rządowej jak i społecznej jak i ilość przyjętych w formie uchwał porozumień. Pozytywnie należy również ocenić zmiany legislacyjne jak i organizacyjne dotyczące Komisji świadczące o ciągłym procesie usprawniania jej funkcjonowania. Ponieważ zmiany te były wynikiem uzgodnień i prac samej Komisji wskazuje to jak dużą wagę przywiązują do optymalnego działania Komisji partnerzy społeczni biorący udział w jej pracach.

Pierwszy blok tematyczny „Doświadczenia krajowych instytucji w budowie dialogu społecznego” poprowadził prof. Juliusz Gardawski. Blok ten podzielono na dwie grupy. W pierwszej odbywającej się pod hasłem: „Rady ekonomiczno-społeczne krajów Europy Środkowo-Wschodniej w poszukiwaniu modelu dialogu społecznego” głos zabierali prelegenci z Polski, Czech i Węgier. Strona Polska przedstawiła trójgłos partnerów społecznych TK. /Dagmar Długosz, Leszek Karowski, Maciej Manicki/ Na uwagę zasługuje fakt, że wszyscy uczestnicy konferencji mieli tabliczki zawierające nazwisko i pełnioną funkcję. Na tabliczce M. Manickiego było uwidocznione jedynie nazwisko.

D. Długosz przedstawił prace i osiągnięcia Komisji Trójstronnej oraz jej oddziaływanie na otoczenie. Podkreślił coraz lepszą pracę i umacniający się pozytywny trend do porozumiewania się ponad podziałami.

L. Karowski powiedział, że nikt nie ma monopolu na prawdę i trzeba wiele pracy aby dochodzić do najlepszych rozwiązań drogą konsensusu

M. Manicki podkreślił, że tylko OPZZ podpisał trzy porozumienia. Nadmieniał, że nie zgodził się na większe ustępstwa rządu chociaż rząd skłaniał się do większych ustępstw na

rzecz postulatów związkowych. Powiedział, że działał dla dobra wspólnego w najlepiej rozumianym interesie pracowników i pracodawców.

Następnie głos zabrał Stanislav Kazecky, Wiceprzewodniczący Rady społeczno-Gospodarczej Republiki Czech. Powiedział, że rozwiązania dotyczące funkcjonowania Rady zaczerpnięte jest w dużej mierze z doświadczeń polskich. Praca też jest prowadzona w grupach roboczych, które wypracowują stanowiska pod potrzeby Rady

Ostatnim prelegentem tego panelu był przedstawiciel Węgier – Laszlo Herczog – Zastępca Sekretarza Stanu w Ministerstwie Zatrudnienia i Pracy, Przedstawiciel Krajowej Rady Godzenia Interesów. Podkreślił, że są dopiero na początku trudnej drogi. W Radzie zasiada 6 organizacji związków zawodowych i 9 organizacji pracodawców. Występuje słaba współpraca związków zawodowych, długotrwały proces decyzyjny oraz bardzo trudny system konsultacyjny.

W drugiej grupie obradującej pod hasłem: „Dorobek rad ekonomiczno-społecznych z Europy Zachodniej” panelistami byli przedstawiciele Holandii, Austrii i Włoch.

Marko Bos, Dyrektor Departamentu Stosunków Gospodarczych, Przedstawiciel Rady Społeczno-Ekonomicznej/SER/ przybliżył rolę i zadania SER oraz jej skład. SER jest zespołem trójstronnym negocjującym najważniejsze dla kraju sprawy. Obok działa Fundacja Pracy która jest zespołem dwustronnym o trochę innych zadaniach. W poprzedniej kadencji KTR byliśmy w Holandii, gdzie zapoznaliśmy się z działaniem tych zespołów. Obecnie SER zajmuje się wypracowaniem stanowiska na temat opodatkowania, emerytur i stosunków międzynarodowych.

Christoph Schneider – Zastępca Sekretarza Generalnego, przedstawiciel Rady Doradczej do Spraw Gospodarczych i Społecznych przybliżył rolę dialogu społecznego w Austrii. Zapewnienie właściwego instytucjonalnego dialogu spowodowało, że liczba strajków w Austrii jest najniższa w Europie. Pracodawcy muszą należeć do Izby Pracy – powoduje to, że wszyscy są odpowiedzialni za dialog społeczny. Obecnie jest analizowana nowa umowa o partnerstwie społecznym uwzględniająca wiele elementów z dialogu obywatelskiego.

Carlo Pinzani – Sekretarz Generalny Krajowej Rady Gospodarki i Pracy zwrócił uwagę, że duże osiągnięcia uzyskano wprowadzając obowiązkowość negocjacji zbiorowych. Ważne są też negocjacje trójstronne na zasadzie całkowitej równości stron.

Juliusz Gardawski jako moderator przed rozpoczęciem dyskusji zwrócił uwagę na wiele wspólnych cech naszego dialogu w porównaniu z odpowiednikami europejskimi. Jest też wiele do zrobienia, ale my mamy dopiero dziesięć lat a odpowiednie struktury w Europie niekiedy kilkadziesiąt.

Janusz Śniadek Przewodniczący Solidarności przedstawił wiele zastrzeżeń do prac naszej Trójstronnej Komisji – nierówność partnerów, chwilami brak autentycznego dialogu, chęć dominacji politycznych, niezrozumienie problemów przez stronę rządową, trudności w skompletowaniu stałych członków rządu którzy powinni w posiedzeniach Komisji uczestniczyć.

Zygmunt Mierzejewski – FZZ przedstawił krótko Związek, potem nadmienił, że po wypowiedziach poprzedników trudno będzie mu nie powtarzać uwag już zgłoszonych. Odnosił się do dialogu dwustronnego który ma wiele mankamentów. Pracodawcy chwilami nie reprezentują właścicieli i zawierając układ są potem przez rząd stawiani do przysłowiowego „kąta”. Jak jest zawarty układ ponadzakładowy to nie jest on ustawowo rozszerzany na całą branżę i wtedy część zakładów jest w innej sytuacji jak pozostałe które układ zawierały. Powoduje to nierównomierność konkurencyjną. Pracodawcy z kolei którym układ przestaje pasować wypisują się z organizacji pracodawców i to też jest przykład patologiczny. Brak jest autentycznego dialogu w WKDS. Nierówność stron o którym mówił J.Śniadek jest tu jeszcze bardziej widoczna.

Zbigniew Żurek – BCC-ZP porównał Komisję do maszyny parowej. Powiedział, że wydajność maszyny parowej jest 14% a jest to cud techniki. My mamy wydajność w zawieraniu kompromisowych porozumień na poziomie 20% i to jest wielkie dziejowe osiągnięcie. Przypomniał o ustaleniach dotyczących wypłat wcześniejszych dla załogi niż kierownictwa w firmach oraz o zespołach pojedynczych.

Elżbieta Sobótka – Konsul Generalny w Kolonii współtwórca dialogu społecznego w naszym kraju i uczestnik KTR do 2001r. odniosła się do tematu w sposób bardzo emocjonalny. Przypomniała początki dialogu od paktu o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształceń do obecnego kształtu instytucji dialogu. Wieloletnie doświadczenia nabyte w trakcie upływu czasu zaczynają procentować.

W drugiej części konferencji prowadzącym był **prof. Marek Pliszkiwicz**. Tytuł panelu „Przyszłość rad w strukturach krajowego i międzynarodowego dialogu społecznego – trendy i możliwe problemy.”

Juan Luis Nieto Fernandes – Sekretarz Generalny Rady Gospodarczej i Społecznej Hiszpanii przedstawił skład, zakres działania i kompetencje Rady. Jest to organ wyłącznie konsultacyjny liczący 60 osób w tym 20 znanych ekspertów którzy są bezstronnymi fachowcami. Wielkim problemem jest jak pobudzić do partycypacji obywateli, jak wyzwoić ich inicjatywę dla dobra wspólnego.

Mary Doyle Wiceprzewodnicząca Krajowej Rady Społecznej i Gospodarczej powiedziała, że bez dialogu społecznego nie byłoby cudu gospodarczego. Bezrobocie gwałtownie zaczęło spadać a dochody ludności rosną bardzo dynamicznie. Dialog w Irlandii ma 30 lat i jest skonstruowany w sposób prosty jasny i przejrzysty. Skład to 5-rolnicy, 5 sektor pozarządowy, 5 związki zawodowe, 5 związków pracodawców, 10 rząd/5 sekretarze, 5 fachowcy niezależni – akademicy/. Obecnie tematem który jest priorytetowy to wąskie gardła gospodarki krajowej i metody wyjścia z zagrożeń z tym związanych.

Alain Deleu – Wiceprzewodniczący Rady Gospodarczej i Społecznej Francji podkreślił, że jego Rada jest o wiele starsza gdyż liczy już 80 lat. Od wielu lat trwają przymiarki do przejścia na dialog obywatelski pod hasłem własny los we własne ręce. Ludzie w każdym kraju przyszłej Europy już teraz winny mieć świadomość że być obywatelem Europy to być odpowiedzialnym człowiekiem a nie pasożytem.

Bertand Durufle – Sekretarz Wykonawczy Międzynarodowego Stowarzyszenia Rad Ekonomicznych i Społecznych oraz Instytucji Podobnych przedstawił zasady funkcjonowania stowarzyszenia do którego należy już 29 organizacji krajowych. Zakres działania i kompetencje określone są w dokumentach UE. Rada doradza wszystkim instytucjom europejskim oraz sama wychodzi z inicjatywami. Tutaj w przeciwieństwie do instytucji dialogu społecznego odbywa się głosowanie większościowe i uchwały dopiero wtedy trafiają do odpowiednich instytucji.

Eva Belabed - przedstawicielka grupy pracowników Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego przedstawiła cele, zadania i skład komitetu. Powiedziała, że stoją przed komitetem coraz poważniejsze zadania, globalizacja, konkurencja między regionami. Ciężar władzy przesuwa się z poziomu narodowego na międzynarodowy. Dojdziemy do tego, że jednostka w społeczeństwie nic sama nie znaczy.

Zygmunt Mierzejewski w serii pytań zwrócił się do prelegentów, aby przybliżyli w jaki sposób dochodzili do roli rolniczych związków

w dialogu społecznym i czy należy rolników traktować jak pracodawców czy jak pracowników.

Kolejno prelegenci przedstawili jak w dialogu społecznym związki rolnicze uczestniczą tak na poziomie krajowym jak i UE.

Na zakończenie obrad M.Pliszkiwicz podsumował panel dyskusyjny podkreślając róż-

norodność doświadczeń w innych krajach. Najważniejsza jest jednak wola partnerów w nim uczestniczących. Nie da się też funkcjonować w oderwaniu od zaplecza swoich świadomych celów członków. Trzeba więc wiele edukacji oraz zmiany naszych szlacheckich obyczajów z (ja i nikt na my wszyscy wspólnie).

Dagmar Długosz podsumował całe Seminarium uznał, że było bardzo owocne i potrzebne. W Polsce trzeba wykształcić nowy model społeczny taki który spełni oczekiwania innych krajów członków UE i naszych obywateli oraz wciągnie ich w pracę dla dobra wspólnego.

ZYGMUNT MIERZEJEWSKI

Analiza polityki społecznej państwa w kontekście przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu

Grupa 3 powołana do sprawy reintegracji społecznej pod przewodnictwem Aliny Kozińskiej-Bałdygi przedstawiła raport który ma za zadanie po przedstawieniu diagnozy i wniosków służyć między innymi partnerom społecznym w dążeniu do walki o prawidłowe ustawodawstwo.

Z całego opracowania wybrałem wnioski końcowe który obrazują jakie zaniechania ma nasz Rząd w tej materii.

Polityka edukacyjna

1. Sukces lub porażka na edukacyjnej drodze dziecka są w dużej mierze zdeterminowane już na etapie początkowym, za sprawą warunków środowiskowych, w jakich dziecko rozwija się w pierwszych latach życia. Nie chodzi przy tym jedynie o fizyczną i emocjonalną stronę jego rozwoju, ale wczesną edukację w środowisku rodzinnym, której zaniedbanie nie jest w społeczeństwie postrzegane jako problem. Nie istnieją jednak żadne instytucjonalne formy pogłębiania świadomości pedagogicznej i umiejętności rodziców małych dzieci oraz wspierania ich wysiłków edukacyjnych

2. Edukacja przedszkolna, będąca ważnym elementem polityki edukacyjnej współczes-

nych społeczeństw, w Polsce przybiera formy pogłębiające dysproporcje w przygotowaniu dzieci do edukacji szkolnej. Stale zmniejsza się liczba przedszkoli, uznawanych przez samorząd terytorialny za zbyt kosztowne. W środowisku wiejskim przedszkola należą do rzadkości.

3. Szkoły podstawowe, zamiast być podstawowymi instytucjami wyrównywania szans życiowych dzieci, często uzewnętrzniają istniejące różnice, niekiedy nawet je potęgując. W wielu szkołach dominuje sztywność metod nauczania, brak współpracy szkoły z rodziną i przewaga funkcji edukacyjnych nad wychowawczymi.

4. Brakuje dostosowanych do lokalnego rynku pracy ofert edukacji dla młodzieży kończącej naukę w gimnazjach, co może w krótkim czasie doprowadzić do powstania dużej grupy młodych ludzi nie mających żadnego przygotowania zawodowego i perspektyw startu w dorosłe życie.

5. Wielu zmian wymaga kształcenie nauczycieli, w którym istotne miejsce powinno zająć przygotowanie do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych – zarówno tych będących skutkiem fizycznej lub umysłowej niepełnosprawności, jak wiążących się z czynnikami środowiskowymi.

6. W polskim systemie edukacji dzieci i młodzież o specjalnych potrzebach edukacyjnych wywołanych niepełnosprawnością fizyczną, psychiczną i intelektualną uczęszcza do szkół specjalnych, ogólnodostępnych i integracyjnych. Zwłaszcza w oparciu o te ostatnie reforma edukacji budowała społeczne oczekiwania dużych zmian w edukacji tej grupy. Dzieci co prawda korzystają ze specjalnych programów nauczania, najczęściej jednak pozbawione są wsparcia pedagogów i innych specjalistów przygotowanych do pracy z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych a środowisko szkolne nie jest dostatecznie włączone w program.

7. Obecność niepełnosprawnych w szkolnictwie ogólnodostępnym wymaga gruntownych zmian infrastrukturalnych, wiele placówek wymaga dofinansowania, usunięcia barier architektonicznych, elastycznej organizacji pracy i dostępności do edukacji informatycznej

8. Szczególnie silnym czynnikiem marginalizującym jest konieczność przebywania uczniów w internacie, co powoduje oderwanie dziecka niepełnosprawnego od rodziny

9. Niespójności w przepisach prawnych ujawniają brak jednolitego programu działania między resortami zajmującymi się problematyką dzieci niepełnosprawnych

10. Największym problemem szkolnictwa dzieci chorych psychicznie jest izolacja ich od życia społecznego i niedostrzeganie możliwych form integracji

11. Dzieci i młodzież popadająca w uzależnienia to najczęściej grupa objęta ryzykiem z powodu uwarunkowań środowiskowych, skuteczna profilaktyka winna zatem obejmować rodzinę dysfunkcyjną jako źródło przyszłych problemów dziecka. Jednak programy wspierające rodzinę w problemach wychowawczych są uznawane za zbyt kosztowne.

Rynek pracy

1. Cecha polskiego rynku pracy jest podział na legalny i nielegalny. Przejawem słabości legalnego rynku pracy jest mała liczba wolnych miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców. Jest to też rynek mało elastyczny.

Nielegalny rynek pracy, często jest nastawiony na cudzoziemską siłę roboczą, jest niezwykle dynamiczny, a zarazem w coraz większym stopniu odległy od rynku ustrukturyzowanego. Nie istnieją reguły starszeństwa ani problemy awansu i kariery zawodowej.

2. Obecny instytucjonalny układ służb zatrudnienia nie spełnia postawionych przed sobą celów. Publiczne służby zatrudnienia cechują różnego rodzaju słabości./ słabo funkcjonujący system pośrednictwa i doradztwa zawodowego, przeważający charakter działań pasywnych/

3. Przyjęty przed 12 laty w Polsce udziałowy model wspiera obecnie de facto zatrudniających osoby niepełnosprawne, a nie samych niepełnosprawnych na rynku pracy. Jest on mało efektywny zatrudnia dość szeroką rzeszę osób z niskim stopniem upośledzenia, nie umożliwiając osobom z większym stopniem niepełnosprawności na udział w rynku pracy

4. Bolączką tego systemu jest kierowanie środków finansowych do pracodawców, a nie na rzecz niepełnosprawnych, czy też instytucji pomagających im w znalezieniu pracy

5. Sprawozdania z realizacji zadań w zakresie zatrudniania niepełnosprawnych są niejasne

6. Główną barierą pozytywnych działań na rzecz kobiet jest podział na pracę odpłatną i nieodpłatną/ wykonywaną w domu/ Brakuje działań podkreślających prestiż i ważność zajęć domowych i opiekuńczych, co wpływa także na niską samoocenę kobiet poświęcających się tym czynnościom

7. Istnieje potrzeba promocji kompleksowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych

ulatwiających szybszy powrót do pracy po okresie macierzyństwa. Wskazane jest, aby kobieta w okresie macierzyństwa miała stały kontakt ze swoim miejscem pracy

Ubezpieczenia społeczne

1. System ubezpieczenia społecznego – jako system zabezpieczenia dochodów w razie wystąpienia jakiegokolwiek ryzyka socjalnego uniemożliwiającego zdobywanie dochodów poprzez pracę – jest ściśle związany z sytuacją na rynku pracy. W momencie wejścia do systemu ubezpieczeń społecznych, ma miejsce ostra selekcja – wyłączeni są z niego ci, którzy nie są w stanie ponosić wysokich kosztów pracy. Wysoki poziom kosztów pracy jest główną przyczyną podziału na legalny i nielegalny rynek pracy.

2. Rosnące w obecnym systemie duże różnice w poziomach wynagrodzeń, zostaną przeniesione na system emerytalny. Spowoduje to konieczność w przyszłości znacznych dotacji z pomocy społecznej.

Polityka zdrowotna

1. Mimo formułowanych postulatów o zasięgu ogólnospołecznym instytucji ochrony zdrowia, w praktyce wszystkie ogniw dostępne są tylko osobom ubezpieczonym. Pojęcie zdrowia zredukowane jest natomiast do zapisów o standartowych katalogach świadczeń

2. Skala wydatków na ochronę zdrowia od 1999r. stopniowo malała, co nie pozwalało

na finansowanie części potrzebnych świadczeń zdrowotnych. Organy NFZ nadal prowadzą politykę ograniczania wydatków, co powoduje narastanie zadłużenia ZUZ Jednostki te ograniczają zakres świadczeń zdrowotnych kosztem grup najsłabszych społecznie.

3. Wzrastające ceny leków stają się przyczyną wykluczenia z procesu leczenia wielu kategorii osób.

4. Istotnym problemem jest niewielka wiedza na temat niezrealizowanych potrzeb pacjentów, niezależnie od tego, czy są lepiej czy gorzej sytuowani. Nieznane są bariery dostępu, liczone czasem oczekiwania na poszczególne rodzaje świadczeń

5. Istotnym brakiem systemu opieki zdrowotnej jest niewielka aktywność na polu profilaktyki

Polityka mieszkaniowa

1. Polityka mieszkaniowa, ukierunkowana na umożliwienie korzystania z dobra jakim jest mieszkanie, praktycznie w Polsce nie istnieje. W 2002r. deficyt mieszkań wyniósł 1567 tys.

2. Obserwuje się systematyczny spadek udziału środków publicznych na sferę mieszkaniową

3. Pokolenie ludzi starszych doświadczałego stanu technicznego starych zasobów mieszkaniowych

4. Brak jakichkolwiek programów mieszkaniowych dla grup społecznych

Zygmunt Mierzejewski

Sprostowanie

Redakcja Naszego Forum serdecznie przeprasza Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80” oraz wszystkich członków tego związku za pomyłkę w zamieszczonym zdjęciu z poświęcenia sztandaru Zarządu Regionu Kujawsko - Pomorskiego NSZZ „Solidarność 80” w Kościele Garnizonowym we Włocławku. Poniżej zamieszczamy fotografię właściwego sztandaru w trakcie ceremonii poświęcenia. Szersze wyjaśnienia postaramy się zamieścić w wywiadzie z Panem Przewodniczącym Bogdanem Warzyńskim.

FORUM CZYTELNIKÓW

Ptasie skojarzenia

Nieraz widzimy stada ptaków odlatujących jesienią do ciepłych krajów, aby wiosną powrócić do kraju. W Polsce ten zapierający dech w piersiach widok jest powszechny w pewnych porach roku..

Jak tym wielkim zbiorowiskom ptaków udaje się dotrzeć do punktu przeznaczenia? W jaki sposób udaje im się przetrwać trudy i niebezpieczeństwa podczas tej długiej podróży?

Na próżno szukać tu tak zwanego przewodnika stada, osobnika wyróżniającego się wśród innych i prowadzącego towarzyszy w określonym kierunku.

Widzimy natomiast, że stado posuwa się nieprzerwanie płynnym ruchem, to tworząc doskonale koła, aby uniknąć ataku drapieżcy, to znów formując tuż nad ziemią węzowo rozciągnięte linie, aby znaleźć bezpieczne miejsce do lądowania, po czym znów wznosi się w górę i opada – a wszystkie ruchy wykonywane są doskonale harmonijnie i w tym samym ułamku sekundy.

Odpowiedzią na pytanie JAK jest interakcja w obrębie stada, wyczucie i poszukiwanie porozumienia z sąsiadem oraz zbiorowa umowa, w której nie chodzi o precyzyjne wskazywanie momentu i miejsca, ale przede wszystkim o jednoczesne wzbicie się w powietrze w prawidłowy sposób i we właściwym momencie.

Widok ten jest dla nas poetyczną metaforą procesu doskonalenia polskich organizacji i instytucji w ich dążeniach do budowy efektywnego DIALOGU SPOŁECZNEGO.

Zygmunt Mierzejewski

Różne refleksje kołaczą się w naszych głowach w trakcie przydługich posiedzeń. Wydaje mi się, że niejednokrotnie uczestniczyłem w takich posiedzeniach. Również mnie opadły ptasie skojarzenia. W trakcie słuchania niektórych wystąpień strony rządowej przypominała mi się natarczywie no-

welka Żeromskiego czytana w latach szkolnych – „Rozdziobią nas kruki, wrony”.

J. Przybyszewski

Głos w dyskusji

Może nie jestem na tyle rozwinięty i może nie dorosłem do poziomu naszych wspaniałych bonzów od ekonomii gdyż za nic nie potrafię zrozumieć prezentowanych przez nich mechanizmów rynkowych.

Kiedyś myślałem, że o tym ile się sprzedaje wyrobów oraz ile usług potrzebuje człowiek decyduje fakt ile ma pieniędzy w rękę po zapłaceniu tego co musi/świadczania, pożyczki bankowe/. Okazuje się jednak, że to jest zupełna nieprawda. Mamy mieć mniej pieniędzy na rynku, mniej znacznie w portfelach, mniej na konsumpcję ale wspaniali pracodawcy mimo, że nie będzie kto miał im kupić wyrobów to z czystej przekory będą coraz więcej produkować tworząc zgodnie z zaleceniem ekonomistów nowe miejsca pracy.

W przeciwieństwie do krajów europejskich okazuje się, że u nas nie potrzeba żadnej klasy średniej/ za granicą ta grupa ciągnie gospodarkę i wymusza tworzenie miejsc pracy/ wystarczą bogaci pracodawcy i biedna reszta która nie ma mieć żadnych potrzeb bo i po co. Za to w podzięcie teraz każemy im płacić za służbę zdrowia aby nie mieli złudzeń co do ich możliwości konsumpcyjnych w przyszłości.

Może ten temat potrafi ktoś wytłumaczyć w sensowny sposób?

Zygmunt Mierzejewski

Odpowiedź na głos w dyskusji.

Próba zrozumienia nauk ekonomicznych przez inżyniera nieodmiennie kończy się bólem głowy. Ekonomia nie jest nauką ścisłą, a opracowania ekonomistów przypominają pracę meteorologów – wynik zawsze jest przybliżony i zależny od miejsca obserwacji, a pomyłki nie są traktowane w kategoriach porażek, ale jako błędy mieszczące się w granicach tolerancji.

Odnosnie „Głosu w dyskusji” myślę, że bez założenia znacznego eksportu po 1 maja, wszelkie rachunki ekonomiczne nie mogą się bilansować i tylko wzrost eksportu może być sposobem na przetrwanie, dla wielu firm.

Efektów wejścia do UE nie da się precyzyjnie zwymiarować; tak naprawdę nie wiemy, jak to się odbije na naszej gospodarce. Prawdopodobnie znacznie wzrośnie eksport naszej żywności, szczególnie tej nisko przetworzonej. Z drugiej strony niektóre segmenty rynku mogą zostać „zalané” tanimi produktami przemysłowymi, produkowanymi masowo, co wykluczy z rynku naszych producentów, których już nie stać na wysokowydajne i zautomatyzowane linie produkcyjne (już odczuliśmy to w hutnictwie).

Siła nabywcza naszego społeczeństwa jest 4-, 5 – krotnie mniejsza niż np. w sąsiednich Niemczech. Po wejściu do UE musi (?) wzrastać, w przeciwnym razie dzisiejsze dzieci i młodzież po prostu opuszczą kraj. A kto wtedy zostanie? I jaki będzie wiek emerytalny? 75 lat?

Już mnie głowa rozboleła.

Pozdrawiam Janusz Hyjek.

Zapraszamy innych do dyskusji na forum
„Naszego Forum”...

Redakcja.

Umrzeć za Nic(eę)

Nie wiem, czy kiedy ukaze się ten numer, polscy politycy będą jeszcze antyszambrować w korytarzach Unii Europejskiej, czy już zaczną przyzwyczajając do swoich kształtów fotele we własnych apartamentach w Brukseli.

Wątpliwość ta wynika nie tylko z trudnego do przewidzenia terminu wydania tego numeru NF, lecz także z obawy nie przystąpienia Polski w ostatniej chwili do Unii, z jakichś nadzwyczajnych PO – wodów.

Skrót nazwy Platformy Obywatelskiej zaczął się pojawiać niemal we wszystkich tekstach prasowych, w słowach zaczynających się na „PO”, od chwili opublikowania pochlebnych dla tej partii wyników badań opinii społecznych.

Za ojca partyjnego sukcesu uznano członka komisji powołanej przez Sejm dla zbadania tzw. „sprawy Rywina” – posła Rokitę. Poseł o aparycji prowincjonalnego urzędnika pocztowego, wykorzystał szansę, jaką daje częsta obecność w TV i osiągnął notowania zbliżone do tych, jakie otrzymywali uczestnicy programu „Big Brother”.

Nie byłoby w poprawie notowań posła i jego partii, niczego dziwnego, gdyby nie euforia, jaka pojawiła się w późniejszych działaniach tej partii. Opinie i sądy, o wszystkim i wszystkich, wydawane przez jej przywódców, cechowała pryncypialność, jakiej od czasów wczesnego Gierka

nie notowano. PO dała jasno do zrozumienia, że jest w stanie udźwignąć splendor odpowiedzialności za Polskę. Przecież nazwa naszej ukochanej ojczyzny, też zaczyna się literkami „PO”. Czy my byliśmy dotychczas ślepi?

Na POczątek przodująca w sondażach partia omal nie wzięła na swoje barki trudu wdrożenia „Planu Hausnera”. Zauważalny spadek notowań dał tzw. „platformersom” do zrozumienia, że podsunęty przez SLD-UP plan oznaczać może dla niej prawdziwy POcalunek śmierci. Sprawę poparcia planu zastąpiono kuriozalnym stwierdzeniem, że PO nie popiera Planu Hausnera, ale będzie w Sejmie głosować za przyjęciem większości ustaw, które plan zawiera.

Chcę wyjaśnić, że nie jestem przeciwnikiem tej partii. Dlatego nie skomentuję efektów walki jaką wydała innej partii, a właściwie jednej osobie.

POchylilem się nad tym ugrupowaniem głównie z powodu Unii Europejskiej, czując się zobowiązany do napisania czegoś o Unii także w tym miejscu. Otóż jeden z liderów tej partii, wspomniany już wyżej, przema-

wiając z najwyższych trybun, za utrzymaniem „Nicejskiego” sposobu głosowania w Parlamencie Europejskim, dał społeczeństwu do zrozumienia, że jest to nasza Polska Racja Stanu.

Może tak myślał rzeczywiście, a może chodziło mu tylko o przygotowanie terenu do zdobycia kolejnych punktów na ekipie rządzącej, w przewidywaniu niechybnej porażki zwolenników Nicei. Nie wiadomo dokładnie. Symptomatyczne jest dla mnie to, że nie zareagował on na nową sytuację dotyczącą sposobu głosowania w Brukseli, jaka pojawiła się w mediach w połowie marca. Politycy unijni przepytywani przez media na okoliczność nowych zasad głosowania, tłumaczyli, że one właściwie nic nie zmieniają, a już na pewno nie pogarszają dotychczasowego parytetu Polski oraz Hiszpanii.

Po co więc je zmieniano?

Polityk, który obiecywał umrzeć za Niceę, powinien przynajmniej zadać to pytanie publicznie.

Nie zadał.

A swoją drogą, po cholere zmieniać coś, co niczego nie zmienia?

J.P.

Komitologia: Właściwszy jest termin „procedura komitologii”. Chodzi tu o proces, w ramach którego Komisja, wdrażając prawo unijne, musi zasięgać opinii specjalnych komitetów doradczych złożonych z ekspertów państw UE.

Konferencja Międzyrządowa (IGC – Intergovernmental Conference): Jest to konferencja, na której rządy państw członkowskich spotykają się w celu wniesienia poprawek w traktatach o Unii Europejskiej. Najbliższa IGC planowana jest na rok 2004, kiedy to nastąpić ma połączenie wszystkich obecnych traktatów w jeden, uproszczony traktat (lub też „konstytucję”), opisujący cele i polityki UE oraz określający zakres obowiązków unijnych władz.

Ojcowie założyciele: Po II Wojnie Światowej ludzie tacy jak Robert Schuman i Jean Monnet marzyli o zjednoczeniu narodów Europy trwałym pokojem i przyjaźnią. W czasie następnych 50 lat, w ciągu których zbudowano UE, ich marzenia się ziściły. Dlatego właśnie są oni nazywani „ojcami założycielami” Unii Europejskiej.

Przejrzystość: Termin ten bywa często używany dla określenia otwartego charakteru działania instytucji UE. W trosce o jak największą otwartość, unijne instytucje podejmują kroki na rzecz poprawy publicznego dostępu do informacji i starają się tworzyć możliwie jasne i przejrzyste dokumenty – np. lepiej przygotowują akty prawne, w tym jednolity, uproszczony traktat o UE.

Rozszerzenie UE: Rozszerzenie ma miejsce za każdym razem, gdy do Unii przystępują nowe państwa członkowskie. UE powiększyła się od początkowego grona 6 członków do 15 obecnie. Następnych dziesięć krajów, głównie z Europy Środkowo-Wschodniej, ma dołączyć w 2004 r., a dwa kolejne w 2007 r.

Stolice kulturalne: Co roku kilka miast w Europie zostaje mianowanych „stolicami kulturalnymi”. Ma to na celu promocję i uczczenie osiągnięć kulturalnych oraz uroku tych miast, a co za tym idzie – zwiększenie wśród obywateli Europy świadomości tego, jak bogate jest ich wspólne dziedzictwo.

Strasbourg: Jest to francuskie miasto położone niedaleko granicy z Niemcami, w którym raz na miesiąc odbywa się tygodniowa sesja plenarna Parlamentu Europejskiego. Strasbourg jest również siedzibą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Rady Europy – które nie są instytucjami UE. Termin „Strasbourg” bywa czasem używany przez media w odniesieniu do jednego z tych organów.

Strefa Schengen, kraje Schengen W 1985 r. pięć krajów UE (Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg i Niemcy) porozumiało się co do zniesienia kontroli podróżujących pomiędzy nimi osób. W ten sposób powstało pozbawione granic wewnętrznych terytorium, które stało się znane jako strefa Schengen. (od nazwy miasta w Luksemburgu, gdzie podpisano porozumienie). Kraje Schengen wprowadziły wspólną dla całego obszaru politykę wizową i umówiły się w sprawie wdrożenia skutecznej kontroli swych granic zewnętrznych. Kontrole na granicach wewnętrznych mogą być wprowadzane okresowo, jeśli byłoby to konieczne ze względu na bezpieczeństwo narodowe lub dla zachowania porządku publicznego. Stopniowo strefa Schengen została rozszerzona na wszystkie kraje UE oraz Islandię i Norwegię, a porozumienie stało się integralną częścią unijnych traktatów – z tym jednak, że Irlandia i Wielka Brytania nie są stroną ustaleń w sprawie kontroli granicznych i polityki wizowej. Obywatele strefy Schengen nie potrzebują wiz, aby podróżować w jej obrębie. Posiadanie wizy wjazdowej do któregoś z krajów Schengen automatycznie pozwala na swobodne przemieszczanie się po pozostałych (za wyjątkiem Irlandii i Wielkiej Brytanii).

Subsydiarność (pomocniczość): „Zasada subsydiarności” oznacza, że w UE decyzje muszą być podejmowane jak najbliżej obywateli. Innymi słowy, Unia nie podejmuje działań (wyjąwszy sprawy, za które tylko ona jest odpowiedzialna), o ile działania na szczeblu unijnym nie są skuteczniejsze niż te podejmowane na szczeblu krajowym, regionalnym bądź lokalnym.

Współpraca wzmocniona: Jest to porozumienie, w ramach którego grupa krajów UE (musi ich być co najmniej osiem) może współpracować w określonej dziedzinie, nawet jeśli pozostałe państwa członkowskie nie mogą lub nie chcą przyłączyć się do tej współpracy na danym etapie. Państwa nieuczestniczące muszą jednak mieć możliwość przyłączenia się w terminie późniejszym, jeśli wyrażą takie życzenie.